

RAZISKOVALNA NALOGA
OŠ Vojnik

KAM S TABUJI?
(SOCIOLOGIJA)

Mentorica: Simona Žnidar
Lektorica: Amalija Kožuh

avtorji: Katja Bojanovič
Špela Majcen
Dolores Sorčan

Vojnik 2006

Za pomoč pri pripravi raziskovalne naloge se zahvaljujemo naši mentorici, gospe Simoni Žnidar in gospe Amaliji Kožuh, ki je lektorirala nalogo.

POVZETEK

Na letošnjih šolskih, občinskih in regijskih otroških parlamentih smo mladi parlamentarci razpravljali na temo TABUJI, prepovedane stvari. Izpostavili smo šest tem, ki sodijo med tiste, o katerih se ne govori, se le redko govori oz. se jih javno ne izpostavlja. To so bila naslednja področja: ločitev, razveza in odnosi v družini, smrt in žalovanje, nasilje in zlorabe, problem zasebnosti, odvisnosti vseh vrst in spolnost.

V nalogi s pomočjo anketnih vprašalnikov primerjamo poglede na tabu teme pri različno starih najstnikih (od enajst do petnajst let) in njihovih starših.

Z nalogo opozarjamo na pomen komunikacije otrok s starši, kajti samo s pogovori lahko presekamo tabuje, preprečimo zlorabe. Rešitev ni v zanikanju problema. Otroci in mladostniki se ob nerešenih vprašanjih počutimo sami in negotovi, pogosto vrženi v neke stiske, iz katerih je izhod samo odkrit pogovor.

1. UVOD

Ker je letošnja tema šolskih parlamentov precej razgibala naše možgane in smo o tem želele izvedeti še kaj več, smo se odločile, da bomo v raziskovalni nalogi širše pogledale na to temo.

Osnovni cilj naloge je prispevati k večjemu razumevanju tabu tem, saj bo tako več možnosti, da jih čim bolj ubesedimo in s tem preprečimo njihove negativne posledice. Izhajale smo tudi iz sklepov šolskega parlamenta. Eden izmed njih je bil, naj se tabu teme vključijo v učne načrte, da bo tako več možnosti poglobljenega seznanjenja.

Naš namen ni bil samo ugotoviti, katere so naše tabu teme, ker smo se z njimi seznanili v okviru šolskega parlamenta. Želimo opozoriti starejše na področja, ki jim posvečajo premalo pozornosti, se jih izogibajo in se o njih ne pogovarjajo, mi pa bi se radi.

Zato smo poleg vprašalnika za učence, pripravile tudi vprašalnik za naše starše. Z njim smo želele spoznati njihov pogled na tabu teme oz. jih pripraviti na razmišljanje o področjih, o katerih se le redko ali sploh ne govori.

Končni cilj naloge je starše opozoriti na pomen komunikacije, še posebej pri t.i. tabu temah.

Naše hipoteze:

- na prvi pogled tabu tem ne vidimo (zaradi različnih možnosti prihajanja do informacij), v resnici pa imamo mnogo vprašanj, za katere ne vemo komu jih postaviti;
- tabu teme ustvarjamo sami, ker ne spregovorimo (problemi, prijatelji, zaupanje);
- fantje imajo več tabu tem (je več zafrkavanja med sabo, ne upajo izražati čustev in priznati, da nečesa ne vedo);
- med učenci starimi od 11 do 15 let ni razlik v odgovorih na vprašanje kaj je tabu tema.

2. TEORETIČNI DEL

2.1. KAJ SO TABUJI?

Opredelitev pojma

TABU [polinezijsko tapu »nedotakljiv«], zapovedi in prepovedi pri preprostejših etničnih skupinah. Tabuji so lahko dejanja, predmeti, osebe, stik z njimi pa je nevaren. Pri mnogih etničnih skupinah rabi tabu za pravno zavarovanje lastnine (tako, da jo označijo za tabu). Tabujska določila so za ta ljudstva pogosto temelj celotnega družbenega sloja. V prenesenem pomenu: kaj svetega, nedotakljivega, prepovedanega: prepoved. [1]

Tabuji v različnih plemenih

Tabuji se lahko pojavijo tudi v različnih plemenih in verstvih. Že od prvih časov človeštva imamo željo po veri in težimo po duhovnosti. To pa zato, da bi se nam v življenju in smrti pokazalo vsaj nekaj smisla. Iz tega hrepenenja izvirajo svetovne religije. Religije ljudi učijo živeti, jim pripovedujejo zgodbe o bogovih in stvarjenju, ki jim pomagajo razlagati življenje. Svojim vernikom ponujajo sisteme pojmov, verovanj, obredov čaščenja, družbenih skupnosti in možnosti občutenja večje resničnosti. Vsaka religija ima svoja pravila, drugih religij pa ponavadi ne priznava. Zato včasih ljudje neko vero priznavajo samo zato, ker bi bili sicer manj vredni, preganjani. Zato pa prihaja do tabujev. V kakšnih manj razvitih državah nastajajo spori med ljudstvi, saj ljudje prevladujoče vere preganjajo manjšine.

2. 2. PSIHOLOŠKA SPOZNANJA O ZNAČILNOSTIH ODRAŠČAJOČIH OTROK

Da bi starši razumeli dogajanje v duševnosti mladostnika, je pomembno poznavanje čustvenega razvoja otroka in nekaterih značilnosti v posameznih starostnih obdobjih. Ker smo v nalogi ločeno predstavile odgovore učencev po njihovih starostih, bomo tudi v tem delu pregledno predstavile značilnosti za vsako starost.

Značilnosti smo povzele iz rezultatov dolgoletnega psihološkega preučevanja, opazovanja mladostnikov in rezultatov, do katerih je prišel ameriški raziskovalni institut Arnolda Gesella. [povzetki iz literature pod št.3, str. 177 do str.181]

Enajstletnik je živahen in vesel. Je čustveno labilen, pogosto se ga polotita nemir in strah. Rad tekmuje, pogosto se prepira, ne dovoli si kritiziranja, sam pa nasprotuje staršem in sorojencem. V svojih reakcijah je pogosto napadalen. Se vključuje v družinske dejavnosti, opravila. Pričenja razmišljati o svoji prihodnosti, pojavijo se želje po gmotnih stvareh. Boji se nekaterih živali, teme in višine.

Dvanajstletnik se spretno izmika družinskim zadolžitvam. Bolje kot pred letom dni nadzoruje svoja čustva, vendar se zelo hitro razžalosti. Nadaljuje se strah pred temo in nekaterimi živalmi, težje se znajde v novih socialnih situacijah, vendar išče družbo vrstnikov. Postane strpnejši do sorojencev.

Trinajstletnik se veliko ukvarja sam s seboj. Težko ga je pripraviti na pogovor, zelo veliko pa se ukvarja s svojim videzom. V socialnih stikih je plašen in nezaupljiv, rad je sam in razmišlja o svoji prihodnosti, včasih se predaja malodušju. Zanima se tudi za druge ljudi

Štirinajstletnik je razdražljiv in prepirljiv, čustva izraža pretirano. Rad tekmuje, rad je uspešen in priljubljen. Poleg lastnega videza ga začne zanimati še svet okoli njega (politika, svetovno dogajanje). Rad se druži z vrstniki, zelo pa je kritičen do staršev, saj hoče čim hitreje odrasti in postati neodvisen. Dekleta se intenzivneje zanimajo za nasprotni spol kot fantje.

Petnajstletnik je čustveno izrazito neuravnotežen, enkrat apatičen, drugič zelo kritičen. Skriva svoja čustva, zelo pa ga skrbi, kaj drugi mislijo o njem. Zna že zagovarjati svoja stališča. Izoblikuje osebni slog in stil. Odklanja starše, razživi se le v stiku z vrstniki, s katerimi že sklepa tesnejša prijateljstva.

2. 3. POMEN DIALOGA

Vprašanja, ki jih ljudje (mladi) postavljamo drugim, so povezana z zaupanjem do tistega, komur jih postavljamo. Tudi če smo se izgubili in nas zanima samo pot do nekega objekta v mestu, ponavadi najprej malo ocenimo (po videzu) mimoidoče in ne vprašamo kar prvega, ki pride mimo nas.

Obstajajo ljudje, ki ne marajo vprašanj, se ob njih razjezijo in postanejo cinični.

Vprašanje pomeni vzpostavitev nekega razmerja do vprašanega, čeprav je le bežno (npr. samo sprašujemo za smer). Poslušalec postane s postavljenim vprašanjem udeleženec pogovora. Poslušanje, vprašanja in odgovori postanejo dvosmerni. Nastane dialog, v katerem obstajajo štiri možnosti:

- nečesa ne vemo,
- nečesa ne vemo natančno,
- nekaj natančno vemo,
- odgovorimo povsem napačno.

Dialog daje možnost spoznavanja dejanskega stanja, razčiščevanja situacije. Veliko oviro v dialogu predstavljajo predsodki in polovično znanje. Pomembno je dopustiti in sprejeti sogovornikova vprašanja. Svoja stališča moramo utemeljiti, predvsem pa moramo dopustiti tudi dvome. Trdovratno vztrajanje pri svojem stališču odžene vprašujočega in lahko prekine dialog.

Prepričanje in zaupanje v odnosu se razvijata zelo počasi. Pomembno je vzdrževati dialog, sicer pride do samogovorov ali do molka, ki onemogoča nadaljnjo komunikacijo. Za uspešen dialog je pomembno tudi primerno razpoloženje, ki ga omogočajo naklonjenost, odkritost in resnicoljubnost.

Z vprašanji se sreča že zelo majhen otrok. Z njimi namreč začne spoznavati svet okoli sebe, širi besedni zaklad. Brez stikov z govorečim bitjem majhen otrok ne bi spregovoril.

Mnoge starše pa otrokovo zgodnje obdobje spraševanja spravlja ob živce. Normalno je, da starši ne znajo odgovoriti na vsa zastavljena vprašanja, vendar kljub temu otroka ne bi smeli odpraviti z odgovorom: tega pa ne vem ali z lažjo. Če ne vedo, potrebujejo nekoga, ki ve, ali pa pokažejo možnosti pridobitve odgovora. Tako se otrok uči, da si znanje in izkušnje pridobivamo in da ima znanje mnogo izvirov.

Starši se morajo zavedati, da z vsakim vprašanjem, ki ga otrok postavi, sprašuje tudi po njihovem odnosu in stališčih do omenjene stvari. Otrok spoznava stališča in vrednostni sistem odraslih, tudi če jim ti ne odgovarjajo.

Že zgodaj se otrok tako nauči tudi, o čem se ne govori (npr. spolnost, smrt). Strah in izogibanje se prenašajo na otroka. Ko se mu postavi vprašanje, ga bo naslednjič raje nosil v sebi, kot izrekel. Otrok, ki se tako sreča s predsodki odraslih, potrebuje zelo veliko časa, da jih premaga z lastno sodbo in si ustvari lastno mnenje.

Starši, ki čutijo z otrokom in zaznajo njegovo stisko, vedo, kdaj se morajo lotiti neke teme.

Mnogi starši pa se spretno izogibajo okoliščinam, ki bi otroka lahko pripeljale do tem, o katerih se ne govori (spolnost, smrt, nasilje, droge). Ti starši bi se morali zavedati, da otrok zelo natančno ve, kdaj je odrasli v stiski, kdaj jim hoče kaj prikriti. Na »neraziskanih« področjih deluje otrokova domišljija bolj, kot lahko odrasli slutijo. Tako lahko razumemo nekatera vprašanja, ki jih postavijo otroci, in se starši sprašujejo, »le od kod jih jemljejo«.

Stališča staršev so zelo pomembna, so »varen pristan, v katerem si otroci upajo živeti«. [2, str. 16]

Poglavitna težava odraslih pri poučevanju otrok o določenih temah je pomanjkanje primernih besed (zaradi predznanja), s katerimi bi otrokom in mladostnikom odgovorili na njihova vprašanja.

Starši morajo pravočasno razmisliti o tem, kako se bodo s svojim otrokom pogovorili (npr. o spolnosti). Del naloge bo sicer opravila šola, toda to bo le pridobivanje znanja iz anatomije, brez ljubezni, spoštovanja in pozornosti. Starši se ravno zaradi tega temu poglavju vzgoje ne bi smeli lahkomišelnosti izogniti.

3. EKSPERIMENTALNI ALI EMPIRIČNI DEL

Izhodišče za raziskovalno nalogo je bil šolski parlament, za katerega smo pripravile tudi anketo, katere cilj je bil ugotoviti, katera so tista področja, o katerih se malo oziroma se ne govori, zakaj se ne govori in kaj lahko naredimo, da to spremenimo.

Anketa je bila anonimna in je vsebovala šest vprašanj. Izpolnjevali so jo učenci predmetne stopnje, torej učenci petega razreda osemletke in sedmega, osmega in devetega razreda devetletke. Učenci so anketo izpolnili v mesecu oktobru v okviru razrednih priprav na šolski parlament. Anketne vprašalnike smo pripravile za vse učence od petega do devetega razreda, v obdelavo pa smo jih vključile različno število (odvisno od resnosti odgovorov) – zato pri vsakem vprašanju posebej navajamo število odgovorov, ki smo jih zajele v obdelavo.

Pri obdelavi smo bile posebej pozorne na spol in starost anketirane osebe, saj nas je zanimalo, ali obstajajo kakšne pomembne razlike v odgovorih. Anketo smo obdelale tako, da smo pregledale pogostost določenih odgovorov. Sprva smo pri vsakem odgovoru izračunavale tudi procent izbire odgovora, a smo kasneje zaradi velikega števila posameznih izločenih odgovorov ugotovile, da je procente zelo težko izračunati in so v nekaterih primerih neprimerni za obdelavo (primerjavo). Tako smo se odločile, da bomo zapisale samo pogostost posameznega možnega odgovora.

Ker so bila vprašanja odprtega tipa, smo dobile zelo veliko paleto različnih odgovorov, kar pa smo tudi želele. Nekoliko težav smo imele potem pri sami predstavitvi odgovorov, saj je lahko anketirani napisal tudi več odgovorov pri enem vprašanju. Zato smo morale zelo natančno pregledati vsak anketni vprašalnik (po spolu, starosti in odgovorih).

Po obdelavi ankete učencev smo začele razmišljati o tem, koliko starši poznajo naše tabu teme in kako gledajo nanje.

Pripravile smo anonimno anketo za starše. Razdelile smo jo desetim naključnim otrokom v vsakem oddelku od petega do devetega razreda. Starši so anketo izpolnili in jo v zaprti kuverti s pomočjo svojega otroka vrnili v tajništvo šole. Vrnjenih smo dobile 79 anket. 15 anket so izpolnili očetje, 64 pa mamice.

Tudi to anketo smo obdelale tako, da smo pogledale pogostost odgovorov. Tudi pri tej anketi so bila vprašanja odprtega tipa, kar pomeni, da so bili odgovori zelo razpršeni. Ker nas zanima pogled staršev na to temo, smo takšno razpršenost pustile in pri vsakem vprašanju posebej ugotavljale število in pogostost odgovorov.

Na koncu smo odgovore staršev primerjale z odgovori učencev.

4. REZULTATI ANKETE ZA UČENCE

4.1. Učenci stari 11 let

1. vprašanje: Kaj si predstavljaš pod besedo TABU?

V obravnavo je bilo vključenih 26 vprašalnikov učencev in 45 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
Prepovedane teme.	3	2
Nič.	-	29
Skrivnost.	10	11
Droge.	-	2
Težava.	-	1
Grožnje.	2	-
Norčevanje iz drugih.	1	-
Tema, o kateri se nočeš pogovarjati.	8	-
Tema, o kateri se ne moreš pogovarjati.	2	-

Enajstletniki si v velikem številu pod besedo tabu predstavljajo skrivnosti in teme, o katerih se nočejo pogovarjati. V razpršenosti odgovorov se vidi, da so na to vprašanje nekoliko bolj poglobljeno odgovarjali fantje.

2. vprašanje: O čem se ne moreš ali nočeš pogovarjati:

- v šoli

V obravnavo je bilo vključenih 32 vprašalnikov učencev in 52 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	punce
domače težave	8	7
ocene	2	5
spolnost	1	3
osebne težave	-	10

nič	11	20
starši	-	1
življenjsko okolje	-	1
ljubezen	2	5
smrt	3	-
nasilje	2	-
skrivnosti	2	-

Velik procent učencev in učenk se v šoli ne morejo ali nočejo pogovarjati o osebnih in domačih težavah. Zanimiv je tudi velik procent odgovora: nič.

- doma:

V obravnavo je bilo vključenih 42 vprašalnikov učencev in 48 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
ljubezen	5	14
dsebne težave	1	3
nič	10	18
denar	-	2
droge	-	1
ocene	5	5
skrivnosti	-	1
prijatelji	2	4
spolnost	2	-
smrt	1	-
nesreča	1	-

Enajstletniki se doma ne želijo pogovarjati o ocenah in ljubezni. Zaskrbljujoč je velik odstotek odgovora nič, to pomeni, da se doma ne morejo pogovarjati o ničemer.

- s prijatelji:

V obravnavo je bilo vključenih 28 vprašalnikov učencev in 43 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
ljubezen	3	4
družinske težave	3	8
nič	15	19
osebne težave	4	8
spolnost	-	1
telesne težave	-	1
zafrkavanje sošolcev	-	2
smrt	1	-
ocene	2	-

Enajstletniki se s prijatelji ne želijo pogovarjati in osebnih in družinskih težavah. Verjetno zato, ker jim ne zaupajo dosti.

- drugje:

V obravnavo je bilo vključenih 29 vprašalnikov učencev in 40 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
družina	3	2
nič	20	24
prijatelji	-	1
ocene/uspeh	-	9
prijatelji	-	1
spolnost	1	1
ljubezen	-	2
skrivnosti	5	-

Večina fantov se ne želi pogovarjati o skrivnostih, dekleta pa o ocenah.

3. vprašanje: Zakaj se nočeš pogovarjati o teh stvareh?

V obravnavo je bilo vključenih 32 vprašalnikov učencev in 39 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
To ostalih ne zanima.	2	3
Jih ne maram.	-	1
Sram me je.	7	5
Moja skrivnost.	10	20
Nič.	9	1
Izdajanje teh skrivnosti.	-	4
Zafrkavanje.	2	3
Neprijeten občutek.	1	2
Ni vsakdanje.	1	-

Velik procent enajstletnikov se ne želi pogovarjati o teh stvareh, ker so to njihove skrivnosti ali pa se tega sramujejo.

4. vprašanje: Kaj bi lahko glede tega naredili oziroma storili?

V obravnavo je bilo vključenih 46 vprašalnikov učencev in 39 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
Nič.	16	19
Skrivnost bi obdržal zase.	5	7
Pogovor.	1	9
Ukinitev drog.	-	1
Prijateljstvo.	-	1
Zaupanje.	-	2
Zbrati pogum in povedati.	2	-
Povedati staršem.	6	-

Največji procent enajstletnikov misli, da ni potrebno storiti ničesar, da je najbolje skrivnosti obdržati zase. Večjo potrebo po pogovoru čutijo enajstletnice kot enajstletniki.

5. vprašanje: Kaj je tvoje tabu vprašanje?

V obravnavo je bilo vključenih 28 vprašalnikov učencev in 39 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
Zakaj skrivnosti?	1	2
Zakaj problemi doma?	-	1
Nič.	3	14
Ljubezen.	13	11
Prijateljstvo.	-	2
Posmrtno življenje.	-	2
Zakaj ni vedno, kot želiš?	12	1
Droge.	1	1
Menstruacija.	-	1

Fante in dekleta najbolj zanima ljubezen. Enajstletniki se ukvarjajo še z vprašanjem, zakaj ni vedno tako, kot želijo oni.

6. vprašanje: Komu zaupaš svoje težave in najbolj skrita vprašanja?

V obravnavo je bilo vključenih 78 vprašalnikov učencev in 75 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	punce
Mami	30	33
Očetu	9	19
Prijatelju/-ici	24	10
Sorodniku	13	19
Učitelju	1	7

Največ vprašanih enajstletnikov se zaupa svoji mami, sledijo pa prijatelji pri fantih in očetje pri deklicah. in očetje.

4.2. Učenci stari 12 let

1. vprašanje: Kaj si predstavljaš pod besedo TABU?

V obravnavo je bilo vključenih 19 vprašalnikov učencev in 17 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
Tema, o kateri se ne moremo pogovarjati.	5	8
Prepovedana tema.	5	4
Nič.	3	4
Skrivnost.	3	3
Občutljiva tema.	2	-
Problem.	1	-

Največ dvanajstletnikov razume pod pojmom TABU temo, o kateri se ne moremo pogovarjati, ali prepovedano, skrivnostno temo.

2. vprašanje: O čem se ne moreš ali nočeš pogovarjati?

- v šoli:

V obravnavo je bilo vključenih 16 vprašalnikov učencev in 14 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
osebne zadeve	1	4
nasilje	1	2
družinski odnosi	12	11
spolnost	1	1
skrivnosti	1	-
ljubezen	-	1

Dvanajstletniki se v šoli ne želijo oz. ne morejo pogovarjati o družinskih odnosih.

- doma:

V obravnavo je bilo vključenih 17 vprašalnikov učencev in 15 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
prijatelji	1	3
ljubezen	8	6
spolnost	1	-
šola	9	10
nasilje	-	1

Dvanajstletniki se doma nočejo oz. ne morejo pogovarjati o šoli, takoj za tem pa o ljubezni.

- s prijatelji:

V obravnavo je bilo vključenih 18 vprašalnikov učencev in 14 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
šola	3	1
ljubezen	-	2
družinski odnosi	10	7
prosti čas	1	-
kraja	2	-
spolnost	1	-

Dvanajstletniki se s prijatelji večinoma ne želijo oz. ne morejo pogovarjati o šoli in družinskih odnosih.

-drugje:

V obravnavo je bilo vključenih 15 vprašalnikov učencev in 15 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
šola	11	13
spolnost	1	-
problemi	1	-
domače težave	-	1
skrivnosti	-	4
nič	9	10

Večina dvanajstletnikov se drugje ne želi pogovarjati o šoli, torej o svojem uspehu.

3. vprašanje: Zakaj se nočeš pogovarjati o teh stvareh?

V obravnavo je bilo vključenih 18 vprašalnikov učencev in 16 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
Ker je skrivnost.	2	-
Ne morem.	1	-
Boljše govoriti manj kot več.	1	-
Nočem.	3	-
Sram me je.	12	14
To ni normalno.	3	-
Je prepovedano.	1	-
Nikogar ne zanima.	6	8
Nič.	3	2
Zafrkavali bi me.	1	-
Je neumno/ čudno.	-	4
Se nikogar ne tiče.	-	2

Dvanajstletniki se o teh stvareh ne pogovarjajo predvsem zaradi sramu, menijo, da se ta stvar nikogar ne tiče, se jim zdi čudno, nikogar ne zanima ali pa je prepovedano.

4. vprašanje: Kaj bi lahko glede tega naredili oziroma storili?

V obravnavo je bilo vključenih 19 vprašalnikov učencev in 19 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
Pogovarjali bi se.	4	11
Nehali bi se pogovarjati.	2	1
Pogovorni krožki na te teme.	-	3
Nič.	13	7

Večina deklet meni, da bi se morali več pogovarjati, večina fantov enake starosti pa ne bi naredilo nič.

5. vprašanje: Kaj je tvoje tabu vprašanje?

V obravnavo je bilo vključenih 20 vprašalnikov učencev in 15 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
Zakaj se reče tabu?	2	-
Zakaj vprašalnik?	1	-
Zakaj nasilje?	16	-
Zakaj ljudje nosijo krzno?	-	1
Spolnost.	-	11
Nič.	4	3

Tabu pri fantih je nasilje, med dekleti pa spolnost.

6. vprašanje: Komu zaupaš svoje težave in najbolj skrita vprašanja?

V obravnavo je bilo vključenih 27 vprašalnikov učencev in 22 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
materi	11	11
očetu	5	3
prijatelju/-ici	5	7
fantu/dekletu	1	1
sorodniku	3	-
nikomur	1	-

Tako dekleta kot fantje svoje težave najbolj zaupajo mami.

4.3. Učenci stari 13 let

1. vprašanje: Kaj si predstavljaš pod besedo tabu?

V obravnavo je bilo vključenih 39 vprašalnikov učencev in 33 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
Skrivnost.	6	3
Se ne želimo pogovarjati.	13	15
Beseda z več problemi.	1	-
Se ne smemo pogovarjati.	9	-
Droge.	3	1
Prepovedane stvari.	-	8
Spolnost.	4	1
Nasilje.	-	1
Nekaj, kar zanima najstnike.	-	1
Nekaj popularnega.	-	1
Se neradi pogovarjamo.	-	8
Nič.	10	-

Trinajstletniki si pod besedo tabu v največjem številu predstavljajo nekaj, o čemer se ne želijo z nikomer pogovarjati. Fantje menijo, da se o teh stvareh tudi ne smemo pogovarjati, dekleta pa pravijo, da so to prepovedane stvari, o katerih se neradi pogovarjamo.

2. vprašanje: O čem se ne moreš ali nočeš pogovarjati?

- v šoli

V obravnavo je bilo vključenih 39 vprašalnikov učencev in 33 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
droge	1	1
ocene	3	-
zasvojenost	2	-
spolnost	19	19
družinski odnosi	7	8
učitelji	6	9
ljubezen	1	-
nasilje	-	1
smrt	-	4
osebnost	-	3

V šoli se večina fantov in deklet starih trinajst let ne pogovarja o spolnosti, družinskih odnosih in učiteljih (kar nas preseneča).

-doma

V obravnavo je bilo vključenih 37 vprašalnikov učencev in 29 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
ljubezen	11	19
osebnost	--	2
nasilje	4	1
šola	-	3
prijatelji	-	11
spolnost	19	17
zasvojenost	15	-
ocene	6	-

Večina učencev in učenk, ki so stari trinajst let, se doma ne želijo pogovarjati o ljubezni in spolnosti. Dekleta tudi ne želijo govoriti o svojih prijateljih, fantje pa ne o zasvojenosti.

-prijatelji

V obravnavo je bilo vključenih 36 vprašalnikov učencev in 21 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
zasvojenost	2	-
ocene	3	-
ženske	2	-
osebne zadeve	13	-
spolnost	15	13
družinski odnosi	-	13
šola	9	1
o sebi	-	1

S prijatelji se večina fantov ne želi pogovarjati o spolnosti, osebnih zadevah in o šoli. Dekleta pa o spolnosti in družinskih odnosih.

- drugje

V obravnavo je bilo vključenih 32 vprašalnikov učencev in 22 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	punce
osebnost	-	2
spolnost	19	13
šola	13	19
ženske	1	-
zasvojenost	1	-

Največji delež učencev in učenk se drugje ne želi pogovarjati o spolnosti in o šoli.

3. vprašanje: Zakaj se nočeš pogovarjati o teh stvareh?

V obravnavo je bilo vključenih 35 vprašalnikov učencev in 25 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
Me ne zanima.	3	-
Ni običajno.	3	-
Sram me je.	18	11
Nihče ne sme izvedeti.	15	17
Strah.	2	-
Je intimno.	1	-
Nihče se noče pogovarjati.	-	12
Je nepotrebno.	-	2
So prepovedane.	-	2

Pri tretjem vprašanju smo ugotovile, da se največ otrok o tabu temah ne pogovarja, ker jih je sram in ker tega nihče ne sme izvedeti. Dekleta so na drugo mesto po številu izbranih odgovorov izbrala tudi odgovor: Nihče se noče pogovarjati.

4. vprašanje: Kaj bi lahko glede tega naredili oziroma storili ?

V obravnavo je bilo vključenih 29 vprašalnikov učencev in 23 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	punce
Več pogovarjanja.	14	16
Pazili bi, komu bi zaupali.	-	2
Začeli bi učiti o tem.	1	-
Krožki o tem.	3	-
Izposodili bi si knjige.	1	-

Trinajstletniki so v večini pri četrtem vprašanju predlagali, da bi se morali več pogovarjati o teh temah.

5. vprašanje: Kaj je tvoje TABU vprašanje ?

V obravnavo je bilo vključenih 37 vprašalnikov učencev in 27 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
Koliko deklet lahko imaš?	4	-
Zakaj ljudje hodijo skupaj?	1	-
Spolnost	18	12
Zakaj se nekateri drogirajo?	12	9
Kaj čutijo narkomani?	11	
Koliko moraš biti star, ko imaš prve spolne odnose?	-	7
Zakaj je vsem zanimiva spolnost?	-	4
Zakaj se režem?	-	1
Zakaj mi doma težijo o spolnosti?	-	9
Ljubezen.	-	3
Nič.	24	18

Pri petem vprašanju smo ugotovile, da večino trinajstletnikov zanima tema o spolnosti in vprašanja vezana nanjo, takoj za njo pa so vprašanja vezana na uživanje droge. Tabu trinajstletnic pa je spolnost in vprašanje: Kdaj lahko imaš prve spolne odnose? Kar 9 deklet od 27, ki jih je odgovorilo na vprašanja, pa se jezijo, ker jim doma težijo s spolnostjo.

Zaskrbljajoče je vprašanje. Zakaj se režem?

6. vprašanje: Komu zaupaš svoje težave in najbolj skrita vprašanja?

V obravnavo je bilo vključenih 52 vprašalnikov učencev in 35 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
mami	13	14
očetu	7	1
prijatelju/-ici	31	30
nikomur	5	-
sorodniku	4	-
učitelju	2	-

Trinajstletniki (fantje in dekleta) težave in skrita vprašanja zaupajo prijatelju oz. prijateljici (za razliko od mlajših anketirancev).

4.4. Učenci stari 14 let

1. vprašanje: Kaj si predstavljaš pod besedo TABU?

V obravnavo je bilo vključenih 21 vprašalnikov učencev in 20 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
Prepovedana tema.	14	12
Kar ni za v javnost.	7	13
Težko govorimo o tem.	-	13
Ne želimo govoriti o tem.	14	4
Malo govorimo o tem.	-	15
Nekaj grdega.	-	1
Delo v prostem času.	1	-
Droge .	1	-
Spolnost.	2	-
Nasilje.	1	-

Štirinajstletniki si večinoma predstavljajo pod besedo TABU temo, ki je prepovedana in teme, o katerih težko in malo govorimo. Dekleta so v velikem številu zapisale tudi odgovor, da so to teme, ki niso za v javnost.

2. vprašanje: O čem se ne moreš ali nočeš pogovarjati?

- v šoli

V obravnavo je bilo vključenih 19 vprašalnikov učencev in 18 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
učitelji	1	2
spolnost	13	13
odvisnost	-	2
preteklost	-	2
družinske zadeve	13	15
osebnost	3	1
ločitve	-	8
bolezni	11	1

Štirinajstletniki se v šoli večinoma nočejo oz. ne morejo pogovarjati o spolnosti in družinskih zadevah. Pri dekletih je večkrat zapisano, da se ne morejo pogovarjati o problemih ločitve, fantje pa se ne morejo pogovarjati o različnih boleznih.

- doma

V obravnavo je bilo vključenih 21 vprašalnikov učencev in 22 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
puberteta	1	-
osebnost	3	1
spolnost	18	16
šola	2	4
droge	2	-
ljubezen	-	14
zasvojenost	-	4

Štirinajstletniki se doma večinoma ne želijo oz. ne morejo pogovarjati o spolnosti, dekleta pa so zapisala, da tudi ne morejo spregovoriti o ljubezni.

- prijatelji

V obravnavo je bilo vključenih 19 vprašalnikov učencev in 23 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
družinski odnosi	1	3
spolnost	14	16
osebne težave	2	2
nič	2	2

Štirinajstletniki se s prijatelji večinoma ne želijo oz. ne morejo pogovarjati o spolnosti.

-drugje

V obravnavo je bilo vključenih 19 vprašalnikov učencev in 21 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
droge		1
spolnost	12	13
šola	2	
osebnost		
nič	5	7

Štirinajstletniki se drugje večinoma ne želijo oz. ne morejo pogovarjati o spolnosti.

3. vprašanje: Zakaj se nočeš pogovarjati o teh stvareh?

V obravnavo je bilo vključenih 20 vprašalnikov učencev in 21 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
Sram me je.	15	13
Ker pozabim.	1	2
Ker to ostalih ne zanima.	8	-
Ne zaupam vsem.	-	9
Mi je neprijetno.	-	9

Štirinajstletniki se večinoma nočejo pogovarjati o teh temah, ker jih je sram in ker mislijo, da druge to ne zanima. Dekleta pa so največkrat zapisala, da jih je sram, da jim je neprijetno in da ne zaupajo vsem.

4. vprašanje: Kaj bi lahko glede tega naredili, oziroma storili?

V obravnavo je bilo vključenih 20 vprašalnikov učencev in 22 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
Več pogovarjanja.	15	22
Nič	5	-

Vsa dekleta, ki so odgovorila na vprašanje menijo, da bi se bilo potrebno več pogovarjati. Tako meni tudi večina fantov, ki je odgovorila na vprašanje.

5. vprašanje: Kaj je tvoje TABU vprašanje?

V obravnavo je bilo vključenih 20 vprašalnikov učencev in 21 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
Nič.	14	-
Kaj imajo dekleta rade med spolnim odnosom?	8	-
Zakaj nasilje?	2	9
Kakšen je prvi spolni odnos?	11	17

Med štirinajstletniki se večinsko pojavljajo vprašanja okoli prvega spolnega odnosa. Kar 8 fantov od 20 zanima, kaj imajo dekleta rada med spolnim odnosom.

6. vprašanje: Komu zaupaš svoje težave in najbolj skrita vprašanja?

V obravnavo je bilo vključenih 34 vprašalnikov učencev in 26 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
mami	7	7
prijatelju/-ici	21	24
očetu	2	1
nikomur	4	-
sorodniku	8	-
učitelju	2	-
nič	-	4

Tudi večina štirinajstletnikov (tako fantov kot deklet) svoje težave in skrita vprašanja zaupa prijatelju oz. prijateljici.

4.5. Učenci stari 15 let

1. vprašanje: Kaj si predstavljaš pod besedo TABU?

V obravnavo je bilo vključenih 7 vprašalnikov učencev in 10 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
Tema, ki ni za v javnost.	1	-
Tema, o kateri se ne pogovarjamo radi .	1	6
Prepovedana tema.	-	1
Tema, o kateri si ne upamo pogovarjati.	5	3

Petnajstletniki si pod besedo TABU predstavljajo temo, o kateri se ne pogovarjamo radi (dekleta) oz. temo, o kateri si ne upamo pogovarjati (fantje).

2. vprašanje: O čem se ne moreš ali nočeš pogovarjati?

- v šoli:

V obravnavo je bilo vključenih 7 vprašalnikov učencev in 14 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
učitelji	-	7
družinske zadeve	-	3
spolnost	7	3
ženske zadeve	-	1

V šoli se dekleta ne morejo pogovarjati o učiteljih, družinskih zadevah in spolnosti, fantje pa so izpostavili spolnost.

- doma:

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
droge	-	1
ljubezen	-	5
spolnost	4	2
alkohol	-	1
šola	3	1

Doma se polovica petnajstletnic, ki je odgovorila na vprašanje, ne more pogovarjati o ljubezni, več kot polovica fantov (4 od 7) pa o spolnosti.

- s prijatelji:

V obravnavo je bilo vključenih 7 vprašalnikov učencev in 10 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
družinske zadeve	7	8
nič		2

Med prijatelji se lahko pogovarjajo večinoma vse, izjeme so le družinske zadeve (velja za fante in dekleta).

- drugje:

V obravnavo je bilo vključenih 7 vprašalnikov učencev in 10 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
težave		1
nič	7	9

Drugje petnajstletniki, ki so izpolnili našo anketo, nočejo govoriti o svojih težavah.

3. vprašanje: Zakaj se nočes pogovarjati o teh stvareh?

V obravnavo je bilo vključenih 7 vprašalnikov učencev in 10 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
Ni za v javnost.		4
Mi je nerodno.		4
Ne zdi se mi pomembno.	5	
Nič.	2	2

O teh temah pa se večinoma nočejo pogovarjati, saj se jim ne zdi pomembno, jim je nerodno ali pa ni za v javnost - zdi se jim zasebno.

4. vprašanje: Kaj bi lahko glede tega naredili oziroma storili?

V obravnavo je bilo vključenih 7 vprašalnikov učencev in 10 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
Pogovorne skupine.	-	8
Nič .	7	2

Dekleta menijo, da bi lahko organizirali pogovorne skupine, fantje pa nimajo predlogov.

5. vprašanje: Kaj je tvoje tabu vprašanje?

V obravnavo je bilo vključenih 7 vprašalnikov učencev in 10 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
Vprašanja vezana na spolnost.	7	10

Vsa zapisana vprašanja so vezana na spolnost: kdaj prvič, kako se zaščititi, kako znaš ipd.

6. vprašanje: Komu zaupaš svoje težave in najbolj skrita vprašanja?

V obravnavo je bilo vključenih 7 vprašalnikov učencev in 10 vprašalnikov učenk.

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	fantje	dekleta
mami	-	1
očetu	-	-
prijatelju/-ici	2	9
sorodniku	-	2
nikomur	5	-

Večina vprašanih fantov svoje težave in skrita vprašanja obdrži zase, dekleta pa jih zaupajo prijateljici.

4.6. Odgovori staršev

V obravnavo je bilo vključenih 15 vprašalnikov moških in 64 vprašalnikov žensk.

1. vprašanje: Koliko otrok imate?

ODGOVOR	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	moški	ženske
enega	2	6
dva	7	33
tri	4	18
štiri	2	4
pet		2
šest		1

Prevladujejo družine z dvema otrokoma, sledijo pa družine s tremi otroki.

Koliko so stari?

ODGOVOR	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	moški	ženske
5 let in manj	2	13
6 do 10 let	6	22
11 do 18 let	23	85
Od 19 let dalje	3	22

Večina staršev, ki so odgovorila na vprašalnik ima otroke stare od 10 do 18 let (predmetna stopnja in srednja šola).

2. vprašanje: Ali se v vaši družini pogovarjate z otroki?

ODGOVOR	ŠTEVILO ODGOVOROV		ODGOVORI V PROCENTIH	
	moški	ženske	moški	Ženske
da	15	64	100 %	100 %
ne				

Odgovor je razveseljiv in seveda pričakovan, saj si življenja brez govora sploh ni mogoče predstavljati (tudi prepri so pogovor).

3. vprašanje: O čem se največkrat pogovarjate?

ODGOVOR	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	moški	ženske
vse	2	10
šola	8	41
droge	4	17
družinske zadeve	2	4
okolje, v katerem živimo	1	-
odnos do drugih	2	6
vsakodnevne težave	3	23
šport	1	3
kajenje	1	3
alkohol	1	7
ljubezen	1	4
spolnost	1	13
vedenje	2	9
puberteta	1	2
razni dogodki	1	
prijatelji, družba		4
aktualne teme iz medijev	-	5
nasilje	-	10
delo	-	7
skupni čas	-	5
bolezen, zdravje	-	7
varstvo narave	-	1
avtomobili	-	1
načrti za prihodnost	-	5

smrt, žalovanje	-	2
želje, potrebe	-	3
hobiji, interesi	-	3
vera	-	1
politika	-	1

V družinah vprašanih se večinoma pogovarjajo o šoli in vsakodnevnih zadevah. Zanimive so tudi teme, o katerih se pogovarjajo le mame (nasilje, skupni čas, delo, načrti ipd.).

4. vprašanje: O čem se ne pogovarjate?

ODGOVOR	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	moški	ženske
pogovarjamo se o vsem	1	5
spolnost	4	17
nasilje	1	1
samomori, smrt, žalovanje	3	3
denar	1	3
Teme, pri katerih ni odziva.	-	1
drugi ljudje	-	4
politika	-	3
mediji	-	1
bolezen	-	2
moda	-	1
šport	-	1
likovna umetnost	-	1
ljubezen	-	1
o stvareh, za katere ne vem, ker jih otrok skriva.	-	9
stvari, ki nas ne zanimajo	-	2
problemi s partnerjem	-	1
droge	-	4

Mamice so v velikem deležu zapisale, da se ne pogovarjajo o spolnosti. Zelo zanimiv je tudi drugi najpogostejši odgovor: ne pogovarjamo se o stvareh, ki jih otrok skriva.

5. vprašanje: Koliko se v družinah pogovarjate o tabu temah?

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	moški	ženske
večkrat	5	20
dovolj	2	7
po potrebi	2	16
ni določeno	1	2
malo	2	6
premalo	2	1
nikoli	2	2
o nekaterih temah več, drugih manj		11
ni potrebno		1

Približno tretjina očetov in mamic, ki so odgovorili na vprašanje, je zapisala, da se o tabu temah pogovarjajo večkrat in po potrebi, o nekaterih sicer več, o drugih pa manj.

Zakaj se ne?

ODGOVOR	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	moški	ženske
Ni pojasnila.	11	15
Premalo časa.	13	4
Ne vem, kako bi to otroku razložil/-a.	1	17
Življenje samo prinese odgovore.	1	13
Zaradi starosti otroka.	-	3
Zaradi vzgoje.	-	1
Ne vem.	-	3
Ni potrebe.	-	3

Ni tema v naši družini.	-	1
Otrok se noče pogovarjati .	-	6
Se pogovarjamo o vsem.	-	5
Otroci morajo vedeti.	-	3
Je nekaj normalnega.	-	5

O TABU temah se večinoma ne pogovarjajo, ker starši (mamice so to zapisale) ne vedo, kako bi otrokom razložili posamezna vprašanja, ker ni pojasnila in ker kar 13 mamic od 64 vprašanih meni, da življenje samo prinese odgovore. Očetje v večini (kar 13 od 14) ugotavljajo, da staršem zmanjkuje časa.

6. vprašanje: Kdo bi se moral pogovarjati z odraščajočimi otroki?

ODGOVORI	ŠTEVILO ODGOVOROV	
	moški	ženske
starši	12	61
učitelji, vzgojitelji	7	36
sorodniki	2	6
verouk	1	2
delavnice, skupine	1	1
vrstniki	1	6
socialne delavke	3	10
strokovnjaki iz teh področij	1	9
tisti, ki ga izbere otrok	-	2
starejši mladostniki	-	1
mediji	-	2
vsi v stiku z otrokom	-	1

Starši menijo, da bi se odraščajoči otroci morali pogovarjati predvsem s starši, a tudi z učitelji in socialnimi delavci (vpliv in naloga šole).

5. RAZPRAVA

Če pogledamo majhne, predšolske otroke, vidimo, da so jim najslajše in najbolj zanimive ravno prepovedane stvari. Najbolj zanimivo je vse, kar pred njimi umakneš. Skrivnost vztrajno privlači pozornost nase. Vleče ga raziskati »skrivnosti«, ki niso zanj.

Čeprav se mladostniki pogosto hvalimo z različnimi izkušnjami, pa ne vemo dosti o tabu temah, o katerih govori naša naloga. To smo ugotovili z našim anketnim vprašalnikom. Najbolj zanimiva tema, polna vprašanj in skrivnosti učencev, zajetih v anketi, je spolnost. Tukaj nimamo izkušenj, staršem pa je nerodno govoriti, ne znajo ali pa se jim zdi, da nam bodo odgovore prineslo življenje.

Včasih se starejši čutijo pristojne (npr. starši), da z otrokom govorijo, razpravljajo o določenih vprašanjih, ki se jim zdijo pomembna. Po našem mnenju je za neinformiranje mladih v veliki večini krivo napačno razmišljanje odraslih. Predvidevamo, da so prepovedane stvari tudi problem odraslih, da tudi oni med sabo ne govorijo o njih (so obremenjeni s predsodki). V nalogi se pokaže razkorak med odgovori otrok in staršev na vprašanji: S kom se pogovarjaš o svojih težavah in najbolj skritih vprašanjih? Koliko se v družinah pogovarjate o tabu temah? Starši v velikem deležu odgovarjajo da se pogovarjajo veliko (sicer o nekaterih temah več, o drugih pa manj), pri otrocih pa je od dvanajstega leta dalje vir zaupanja prijatelj-ica.

Kot smo predvidevale, fantje težje kot dekleta priznavajo, da ne vedo vsega. Med njimi je dosti hvalisanja. Da so fantje v zadregi pri tovrstnih temah, priča tudi dejstvo velikega števila anketnih lističev, ki smo jih zaradi zafrkavanja anketirancev morale izločiti.

Čeprav se velik del vzgoje odvija brez besed, torej z vzgledom, smo z nalogo poskušale dokazati, kako zelo pomemben je pogovor. Pomembno je staršem povedati, da je čas, da končajo z molkom in najdejo besede, v katere položijo pozornost in ljubezen. Tudi strokovnjaki so ugotovili, da iz ljubezni izvirajoče besede staršev otroku ne morejo škodovati. Seveda naj starši odgovor oblikujejo glede na otrokovo starost in naj s strokovnimi izrazi počakajo oz. otroke seznanjajo postopoma. Tako dajo otroku hkrati možnost, da spozna, da je med javnostjo in intimnostjo neki zid.

Kjer govor potihne in ni ljubezni, se rodi tabu, nastane beg v skrivnostnost in zaupanja je manj.

Staršem je prepuščena odločitev in odgovornost za to, ali bodo drugi njihovega otroka sprejeli kot neukega prestrašenega, zakompleksanega posameznika ali prijetnega družabnika. Otrok sprva ne razlikuje med temami. Rodi se brezmejno radoveden, postavlja nešteta vprašanja. Šele pritrdilna ali odklonilna stališča staršev mu povedo, kaj smejo spraševati oz. se o tem pogovarjati in česa ne. Odrasli sami začrtajo meje, ko jim otroška radovednost postane neprijetna. Z mejami dovoljenega in nedovoljenega otrok vstopa v svet mladostništva in kasneje v odraslost.

6. ZAKLJUČKI

Otroci, stari od enajstega do petnajstega leta, razumejo pojem tabu in si pod njim predstavljajo zelo podobne stvari. Večina jih misli, da je to tema, o kateri se ne moremo oziroma nočemo pogovarjati.

Kot tabu teme, področja, o katerih se ne govori, se le redko govori, se javno ne izpostavlja, so stvari, ki naj bi se jih ne počelo, so bile izpostavljene naslednje teme:

- a) spolnost
- b) nasilje in zlorabe
- c) žalost in smrt
- d) odnosi v družini (tudi razveze)
- e) droge in odvisnosti

Ugotovile smo, da se večina otrok od enajstega do petnajstega leta v šoli ne pogovarja o družinskih odnosih in o spolnosti.

Doma se enajstletniki in dvanajstletniki ne pogovarjajo o ocenah in o ljubezni.

Trinajstletniki, štirinajstletniki in petnajstletniki pa o spolnosti.

S prijatelji se otroci od enajstega do petnajstega leta ne pogovarjajo o spolnosti in družinskih odnosih.

Večina otrok se drugje ne pogovarja o osebnih in družinskih zadevah.

Enajst- in trinajstletniki se o tabu temah ne pogovarjajo, ker so to njihove skrivnosti.

Dvanajst-, štirinajst- in petnajstletniki pa se tega sramujejo in menijo, da to ni za v javnost.

Večina vprašanih od enajstega do petnajstega leta je predlagala, da bi se morali o teh temah več pogovarjati. Štirinajstletniki in petnajstletniki so predlagali pogovorne krožke, ki bi jih vodili kakšni strokovnjaki (zunanji, izven šole) in na katerih bi se pogovarjali o določenih temah, ki nas zanimajo. Predlog se nam zdi zelo zanimiv, saj si na ta način lahko dobili odgovore na naša vprašanja, lahko bi si izmenjali izkušnje, se seznanili z literaturo, v kateri bi lahko dobili več informacij, preverjali ustreznost svojih občutkov (ali je normalen, ali se to dogaja tudi drugim, ali je z mano vse v redu ipd.).

Vprašani so večinoma spraševali o temah, ki so povezane z ljubeznijo in spolnostjo.

Enajst- in dvanajstletniki večino svojih težav zaupajo mami, pri trinajstletnikih pa lahko že opazimo, da bolj zaupajo prijateljem, kar velja tudi za štirinajst- in petnajstletnike.

Iz anket lahko povzamemo, da se mladostniki o temah, ki nas zanimajo pogovarjamo zunaj naših družin (v šoli, s prijatelji), starši pa so prepričani, da se doma pogovorimo o vsem, o vsakodnevnih težavah, ki nas tarejo. Če pa se o čem ne pogovarjamo, je to največkrat zato, ker od nas ni odziva ali ker starši ne najdejo pravih besed. In ko zmanjka besed, je zamujena priložnost odkrito se pogovoriti o kateri od tem, s katerimi se srečujemo celo življenje.

V nalogi so se nam potrdile vse hipoteze, zastavljene na začetku naše raziskovalne poti. Čeprav odrasli mogoče mislijo (in tako mislimo tudi mi – da namreč drugi o vsem vse vedo), smo ugotovili, da imamo veliko vprašanj, a očitno ne vemo komu in kako jih postaviti. Naša naslednja pomembna naloga je seznaniti z ugotovitvami naše raziskave Šolo za starše, ki na naši šoli deluje že dve leti. Starši se srečujejo enkrat mesečno in se pogovarjajo o različnih aktualnih temah. Gotovo je pogovor o tem, kako najstnikom približati vedenje o spolnosti ena izmed aktualnih tem, ki jih lahko uvrstijo na svoj program.

Tudi hipoteza, da tabu teme ustvarjamo sami, je potrjena, saj smo ugotovili, da se nam je težko pogovarjati, nas je sram, mislimo, da te teme niso za v javnost. Tu vidimo pomen zaupanja in ustvarjanja možnosti sproščenega, odprtega odnosa v družini že iz otroštva dalje, kajti ko otrok enkrat dobi občutek, da so v družini nekatere stvari TABU, o njih v družini ne bo več iskal odgovorov in kot smo spoznale v literaturi bo o tem težko govoril tudi, ko bo sam v vlogi starša.

V nalogi se ni pokazalo veliko odstopanje v odgovorih fantov in deklet: fante malo izraziteje zanima področje spolnosti (postavljajo čisto konkretna vprašanja), dekleta pa vse skupaj še zavijemo v zaljubljenost. Kljub temu se je pri fantih večkrat pojavil odgovor nič ali pa so bili njihovi vprašalniki neuporabni za obdelavo (so se zafrkavali), kar govori o tem, da si ne upajo izražati čustev, nočejo priznati, da česa ne vedo, se jim zdijo taki razgovori neumni, ker oni že vse vedo.

In še nekaj smo ugotovile v naši nalogi, tako v literaturi kot tudi pri prebiranju odgovorov učencev in staršev. Najpomembnejše lastnosti v odnosu odrasli otrok so: NAKLONJENOST,

ODKRITOST IN RESNICOLJUBNOST. Ko in če občutimo to troje, potem ni nepomembnih vprašanj in ni zadrege in razmišljanj kako.

VIRI IN LITERATURA

1. Leksikon Cankarjeve založbe, CZ, Ljubljana 1994, citat iz str. 1063
2. Carola Schuster-Brink, Otroška vprašanja ne poznajo tabujev, Založba Kres, Ljubljana 1994, citat iz strani 16.
3. Dr. Maja Zupančič – Dr. Janez Justin, Otrok, pravila, vrednote, Didakta, 1991, povzetek od strani 177 do strani 182.
4. Myrtle Langley, Religija, Pomurska založba, Ljubljana 1998.
5. Zdenka Zalokar Divjak, Vzgajati z ljubeznijo, Gora s.p., Krško 2000.